

УДК 711.4

О. С. Зінов'єва,

*канд.арх., доцент кафедри дизайну архітектурного середовища**КНУБА*

МЕТОДИКА РИТМІЗАЦІЇ МІСЬКОГО РОЗПЛАНУВАННЯ

Анотація. у статті йдеться про спосіб поліпшення міської планувальної структури за допомогою методики ритмізації планувального каркасу міста.

Ключові слова: ритмізація, ритмічний базис, каркас розпланування.

У містобудівному проектуванні виникає необхідність в прийомах, котрі можуть забезпечити виявлення та ефективно використання внутрішніх резервів міської структури. Ритм як композиційна категорія не викликає сумнівів щодо свого існування, але не знаходить належного поширення. Приводом до цього є відсутність чіткого уявлення про взаємний зв'язок якісних та кількісних змін в ритмічній композиції міського плану.

Першим етапом методики ритмізації міського розпланування є аналіз вхідної інформації. Процедура ритмізації планувальної структури міста повинна виконуватись з урахуванням усіх аспектів процесу ведення останнього, тому їй повинно передувати ретельне вивчення доступних джерел вхідної інформації, до яких відносяться:

нормативні документи;

рішення Уряду України та місцевих органів державної влади щодо поточних задач у містобудівних плануваннях, їх спрямованості та тенденціях;

традиції планування конкретного міста та його оточення;

картографічна та проектна інформація щодо етапів існування міста.

В результаті цього аналізу треба визначити основні недоліки існуючого планування, які повинні бути усунені в подальшому його розвитку. Рекомендації по розвитку планування з метою поліпшення його ритмічних властивостей повинні по можливості сприяти вирішенню також інших проблем, що існують в місті. В цьому разі значно вищими стають шанси на схвалення цих рекомендацій владними органами та їх подальша реалізація.

Другий етап - побудова містобудівного каркасу.

Планування міста за масштабом є великою системою, тобто воно характеризується величезною кількістю елементів, зв'язаних також величезною кількістю зв'язків. Аналіз та модифікація таких систем "напрякмів" є дуже важкою задачею, тому традиційно такі системи попередньо формалізують, приводячи до схеми. Під цим розуміють побудову адекватного, але більш простого з точки зору аналізу опису системи.

Таким описом для міського планування є міський каркас, техніка побудови якого детально описана в інших роботах [1, 2].

Міський каркас є графом, вузли якого відповідають центрам міста, а ребра моделюють просторові зв'язки. Зрозуміло, що такий граф містить в собі значно менше елементів, ніж планування, на базі якого він побудований і якому він відповідає. Отож аналізувати його значно легше і він буде використовуватись для цього в наступних кроках.

1. Аналіз ритмічних факторів існуючого каркасу міста.

Цей аналіз виконується з метою отримання значень числових факторів, які характеризують прояв ритму просторового розміщення вузлів каркасу та зв'язків між ними по площі міста.

Техніка виконання цього аналізу спирається на відомі і широко застосовувані графоаналітичні прийоми і наводиться в іншій роботі [1, 2].

Результати аналізу – це числові характеристики періодичних функцій, одержаних за описаними раніше алгоритмами на базі існуючого каркасу міста. Вони в певному сенсі характеризують ритміку існуючого каркасу, а значить, і планування міста.

2. Побудова ритмічного базису.

Ритмічний базис являє собою спеціальним способом побудовану сітку ліній та їх перетинів, координати яких для конкретного каркасу (планування) міста є ритмічно ідеалізованими за визначеними дослідником критеріями ритмічності. (Перетини ліній ритмічного базису одержали назву “ритмічні максимуми”). В даному випадку критерієм ритмічності обрано ряд “золотого перерізу” з відношенням ширини сусідніх проміжків сітки 1: 0,618.

3. Оцінка положень вузлів та прогнозування місць їх виникнення.

Ця операція проводиться після суміщення ритмічного базису з каркасом міста. Коли таке суміщення виконано, з'являється практична можливість оцінити ступінь неспівпадання положення існуючих вузлів каркасу міста з положеннями точок ритмічних максимумів на ритмічному базисі.

Точки ритмічних максимумів, розташовані на периферії ритмічного базису можна розглядати як місця потенційного виникнення нових вузлів каркасу міста в процесі його територіального зросту (Рис. 1).

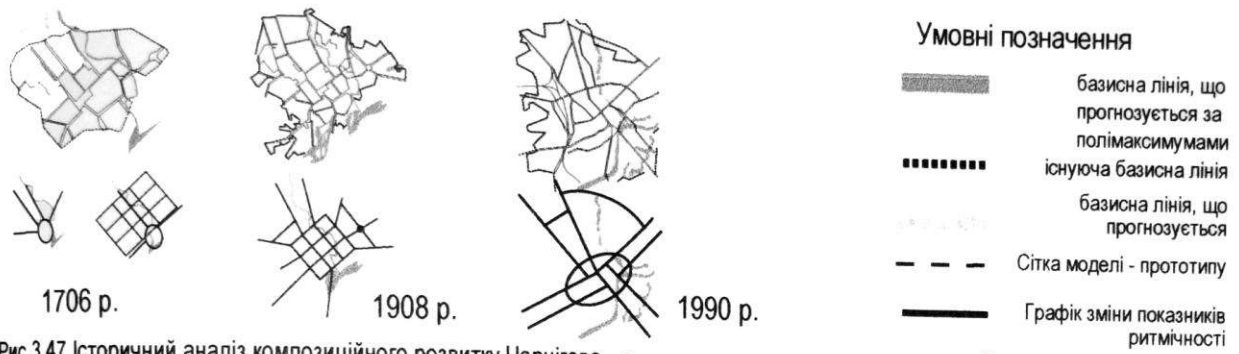

Рис.3.47 Історичний аналіз композиційного розвитку Чернігова

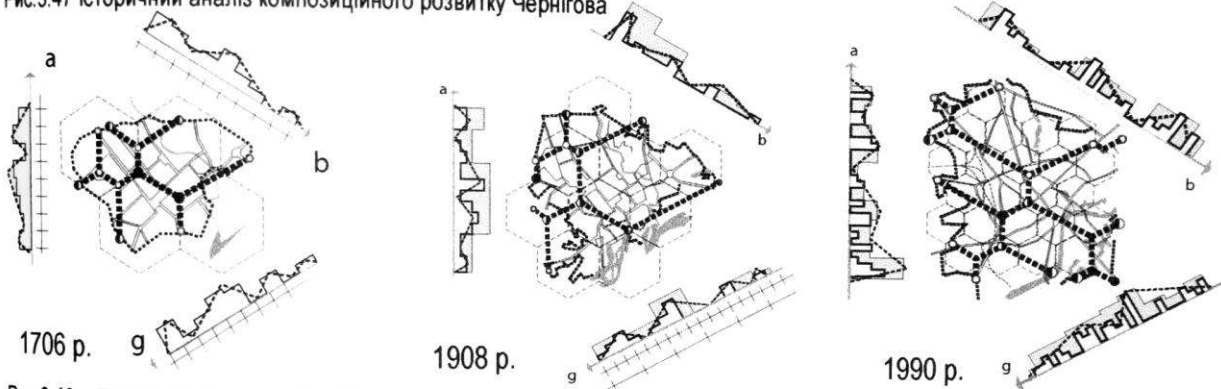

Рис.3.48 Генералізація плану Чернігова на трьох етапах планування

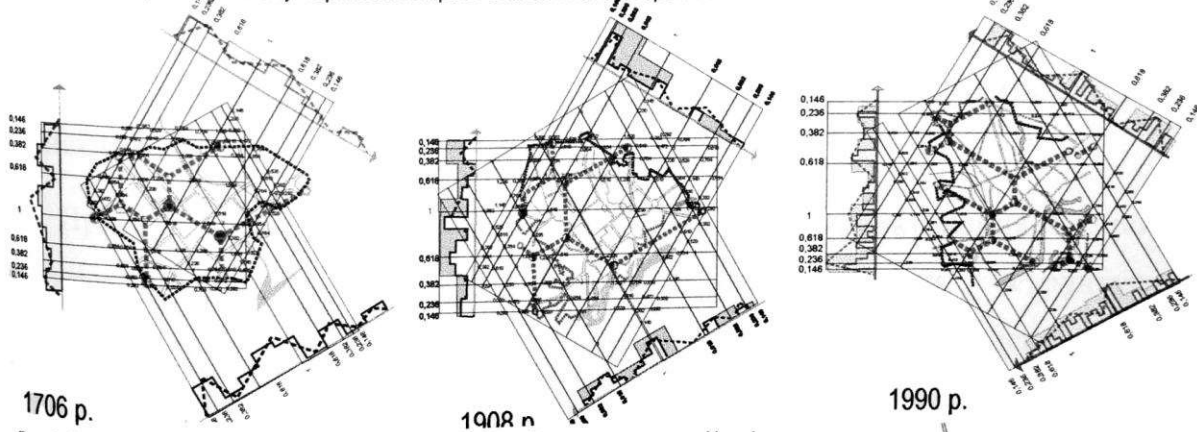

Рис.3.49 Ритмічної базис та місця полімаксимумів етапів планування Чернігова

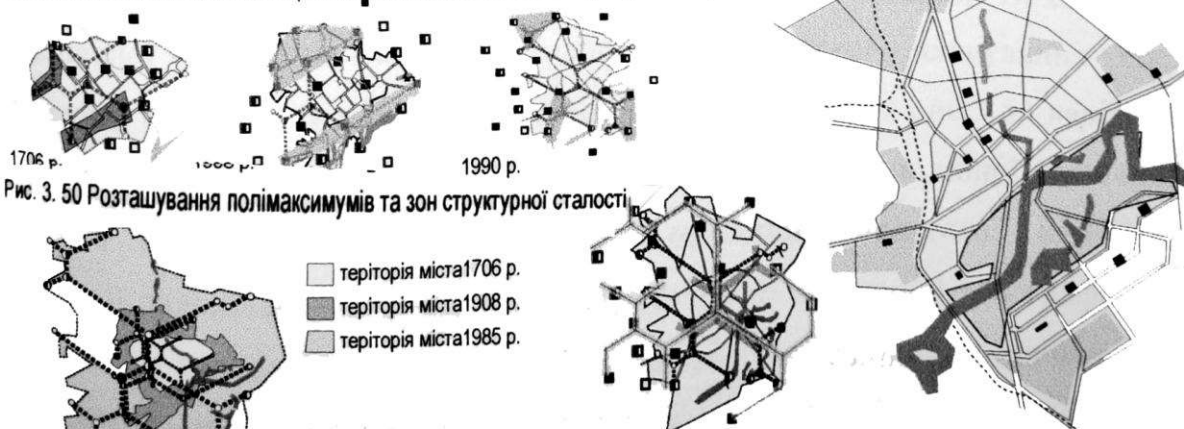

Рис.3. 51 Суміщення базисних ліній з положеннями

Рис.3. 52 Прогнозування положення базисної лінії з положеннями

Рис.3.53 Схема генплану Чернігова

Рис. 1. Обґрунтування ритмічного територіального розвитку Чернігова.

4. Побудова зкорегованого каркасу міста.

Ритмізація існуючого каркасу міста полягає в переміщенні його існуючих вузлів до найближчих точок ритмічних максимумів. Згідно з методикою оцінки ритмічності існуючих каркасів (див. вище) очевидно, що одержаний таким чином каркас не може не задовольняти критерієві ритмічності, що застосовувався при побудові ритмічного базису; таким чином задача ритмізації стає вирішеною.

Практика показала, що ця задача – складна, і має в більшості випадків більш, ніж одне рішення. Саме цьому вона повинна виконуватись кваліфікованим архітектором-містобудівником з урахуванням всієї сукупності вхідної інформації, що бралась до уваги на самому першому кроці цієї методики.

Розробка рекомендацій з розвитку планування міста полягає в проектуванні варіантів такого подальшого розвитку планування, яке б не суперечило одержаному вище зкорегованому каркасу міського плану. Ця задача також є нетривіальною і розроблених варіантів може бути декілька.

Список джерел:

1. Нестеренко О.С. Просторова організація міського планування на основі закономірностей ритмічного розвитку.: Автореф. дис. ...канд. архітектури :18.00.04/ КНУБА. – К., 2004. – 20 с.
2. Нестеренко О.С. Моделювання ритмічних перетворень планувальних схем міста// Сучасні проблеми архітектури і містобудування. – Вип.9. – Київ: КНУБА. – 2001.- С.146 –150.

Аннотація

В статті говориться о способе улучшения городской планировочной структуры с помощью методики ритмизации планировочного каркаса города.

Ключевые слова: ритмизация, ритмичный базис, каркас планировки.

Abstract

The article describes the method of improving the urban planning structure using the method of aligning planning framework of the city.

Keywords: rhythmization, rhythmic foundation, frame layout.